

Inserati so sprejemajo in volja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,

12 " " " " 2 "

15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedija na
velikem trgu h. števec 9, II. nad-
stropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.

Za pol leta . . . 5 " — "

Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.

Za pol leta . . . 4 " 20 "

Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na Dunajski cesti
števec 15 v Medijatovi hiši.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Meščanske šole.

(Konec.)

Uči teljski stan je težak, to je res; ali to-
liko vendar smete verjeti, da bodo čč. gg. nune
veselejše to pezo prenašale, kakor svetne učiteljice,
za katere nimate besedice milovanja, čeravno morajo
celo vporne dečke krotiti! Vi g. L—e znabiti bolj
redkokrat v Ljubljano prihajate; ali kedar pridete,
potrudite se nekoliko, da pozveste resnico, ali pa
nikar ne pišite o tem, česar ne veste. Kdorkoli se kaj
za šole zmeni, zlasti starši, ki za pravo odgojo
svojih otrok skrbijo, vam bo lahko povedal, da v
Ljubljani pri Uršulinkah je že drugo leto osemrazredna
dekliška šola in poleg te že več let šestrazredna
notranja, o čemur vi nočete nič vedeti pisati:
„Naj više organizovane ljudske šole na Kranjskem
pa imajo le 4 razrede, samo v Ljubljani in Idriji
so tudi petrazrednice!“ Tudi lahko vprašate koga,
ki je že nune videl in njihove učenke, in vedel vam
bo povedati, kako veselo spolnujejo svoje dolžnosti,
kako se veselijo, ko se počitnice koncu bližajo in
se sme zopet šola pričeti: da, za denar ali pa iz
ljubezni do poklica delovati, to je dvoje! Žalujte
toraj zaradi drugih reči, ki so res milovanja
vredne! — Potlej pa tudi pravite: „o ubogi otroci!“
Ti grda hinavščina! Pridite bliže in boste res
videli solziti se otroke in starše, pa ne zato, ker
morajo hoditi k nunam v šole, ampak zato, ker ne
smejo. Če že do kloštrov nimate ljubezni, imejte jo
do resnice! In pa, saj samostanske učiteljice tudi
biso turkinje, saj so domačinke, Avstrijanke; če
dve ali tri za tisto ceno živijo, kakor zunan-

ena učiteljica, ali je to za domovino ali narod
tako napak, taka nesreča?

Toraj imate toliko razlogov za izdih: „O uboge
nune! o ubogi otroci!“ kolikor bi jih imel tisti,
ki bi pisal: „O ubogi g. L—e!“ Pa imel bi še en
razlog več po pogovoru: „Prva je prepovedana,
druga ne.“

Potlej očitata nemškovanje — spet tako
zvičajno! Zakaj pravite: „vse dekliške šole bile
so nemške in zraven posebej pristavite „vse
klosterske učilnice“? in če že imenujete „dekliške“
učilnice, zakaj izpustite „deške učilnice“? Ali
mar morete imenovati le eno samo ljubljansko
mestno šolo, ktera ni bila nemška v novejših in
še bolj v starih časih, kaj? — Če že naštevate,
naštejte vse, ali pa nič! In kar jezik zadeva,
bodite prepričani, da bodo nune enako ubogljive
višim poveljem, kakor drugo učiteljstvo, ker se
tudi zdaj prav tako ravna, kakor v deških šolah
ljubljskih. Edino kar versko odgojo zadeva,
hočejo biti „tvrde, jeklene, nesprozne“; tukaj
velja; sint, ut sunt, aut non sint.

Neresnično je slednjič to-le: „Zato vidimo,
da veliko ljubljanskih deklet hodi najprvo v
mestne (nunske) šole, katere dovrše v 4 ali 5
letih, potem pa hrepené še po višji izobražbi,
katero najdejo nekoliko v zasebnih zavodih,
nekoliko v ženski preparandiji.“ Kdo nski
hrepené? To so prazne kombinacije v domišljiji
g. L—eta daleč proč od vojskega polja. Resnica
pa je ravno nasprotno ta, da iz raznih zavodov
in mestne šole dohajajo v nunske šole mnoge
učenke in izgojo dovrševati. In sieherno verno
srce mora tole veseliti. In z

vernokonservativnega stališča moramo ostati
pri trditvi, da sv. Jakopa dekliška šola še za-
četkoma ni bila tako potrebna, kakor se je
trdilo in da zlasti letošnje povikšanje za V.
razred je bilo odveč. Celo popolnoma novo
dekliško šolo ustanovljati, kakor g. L—e na-
svetuje, pa se pravi denar v morje metati in
nežnim deklicam mesto dobrega, belega kruha,
ki ga zdaj dobivajo, menj tečnega in slabe-
jega še le iskati.

Ravno zdaj, ko naši narodni poslanci po-
hvalo in zaupnice izrekujejo za dobre in ne-
drege frančiškanske šole ni bilo umestno, da
„Narod“ brez opombe sprejme tak spis nun-
skim šolam na kvar. Slovenski narod je od
nekaj vajen ljubiti in čislati redove in njihove
šole, zato je z živo pohvalo sprejel besede, ki
jih je govoril unkrat v zbornici g. Zarnik v
prid frančiškanom, možate besede, s katerimi
se je za nje poganjal g. Klun i. dr. To je
duh slovenski; nasprotni je importiran,
inostranski. In mi ne smemo pustiti, da bi se
zanj propaganda delala in javno mnenje.

Žalostno stanje koroških Slovencev.

Iz Celovca, 12. oktobra.

Današnja seja deželnega zbora je bila
jako zanimiva. Pretresal se je deželni šolski
zaklad. Naš neutrudljivi, dolgoletni boritelj
Einspieler se dvigne, ter jame naše šolstvo
v temeljitem govoru bičati. Dokazoval je,
kako je nova šola na Koroškem slaba in graje
vredna iz treh ozirov: 1. Iz verskega ozira,
ker se kršanski poduk iz šole odrija in se
mu le še malo prostorčka pušča, in ker je
ves učni načrt in duh nove šole katoliški cer-

Govor poslanca Kluna

pri blagoslovljenji Vrhiške čitalniške zastave
8. oktobra t. l.

Slavna gospoda!

Kadar po hudi bitvi vojaki premagajo
sovražnika, ter z veselo godbo in glasnim
vrišem vzamejo njegovo mesto, na najvišjem
kraju nataknejo zastavo, ktera celi okolici na-
znanuje njih slavno zmago. Tudi mi danes
vidimo s stolpa te krasne cerkve, s premnogih
hiš in na tem lepo ozaljšanem prostoru okoli
in okoli vihrati zastave, ki celi okolici pričajo,
da se tudi tukaj danes kaj posebnega vrši.

Ni bilo sicer nobenega krvavega boja, nismo
imeli vojske z vnanjim sovražnikom, imeli pa
smo dolgoleten boj s svojimi protivniki, ki nam
skoraj niso hoteli dovoljevati, da bi bili smeli
v svoji deželi prosto dihati, da bi se bili smeli
zavedati svojega obstanka in svojih pravic.
Toda časi so minuli, ko je bil Slovenc ob-
sojen biti samo ponižni sluga tujim gospodar-
jem, ali domačim odpadnikom, in prišli so
časi, da se smemo tudi mi prosteje gibati.
Zbudila se je povsod narodna zavest, in naj
odličnejši možje vstopili so se na čelu vese-

lemu gibanju, kterege namen je naše ljudstvo
buditi, ga bolj in bolj likati in pripraviti do
tega, da se zaveda svojih pravic, pa tudi svoje
naloge.

Naj večje zasluge imajo v tem oziru na-
rodne čitalnice, ki so se po zgledu čitalnice
ljubljske osnovale in razširile po vseh okrajih
slovanskih, da zveste sinove Matere Slave zbi-
rajo okoli sebe, da narod slovenski budé, da
njegove najsvetejše pravice branijo in pred
celim svetom pričajo, da tudi mi Slovenci smo
na svetu, in da nas ni volja biti zadnjim med
raznimi narodi mogočne in obširne Avstrije.
Taka čitalnica osnovala se je tudi tukaj v sta-
rodavnej Vrhniki, in ravno ona je, ki nam je
napravila današnje slavnosti!

Kjer se pa več ljudi zbere v skupen na-
men, hočejo imeti nekako vidno znamenje,
okoli kterege se zbirajo, ktero jih na njihovo
dolžnost opominja, in ki je za nje nekaka
vnanja vez, kterege vse skupaj drži. Taka zna-
menja so v prvi vrsti zastave. Zato so imela
že od prvih časov sim do današnjega dne vo-
jaški polki zastave; in kadar je treba iti v
boj zoper ljutega sovražnika, neso pred njimi
zastavo, za ktero pogumno in navdušeno sto-

pajo, in raje življenje svoje darujejo, kskor
da bi si dali vzeti svojo zastavo. In ako je
morebiti tudi že vsa prestreljena, ako je malo
še prvotnega blaga na njej, so vendar le pri-
pravljeni za njo žrtvovati svojo srčno kri, ker
veče sramote za vojaški polk ni, kakor če si
dá od sovražnika vzeti svojo zastavo.

Tudi naša narodna društva, ki so se v to-
likem številu zbrala k današnji slovesnosti, so
nekake bojevalne čete za narodno reč. Zato
je kaj primerno, da si tudi ona za svoje skupno
znamenje zbirajo zastave, s katerimi se pon-
ašajo pred vnanjim svetom. Tudi čitalnica vr-
niška si je po zgledu svojih tovaršic napravila
svojo zastavo, ktero so danes preč. g. dekan
blagoslovili, ker je tudi pri narodni reči, kakor
pri vsaki drugi potreben blagoslov Božji po
isreku velikega učenika narodov: On ni nič,
ki sadi, in tudi on ne, kateri priliva, ampak
samo Bog, ki rast podeli. To zastavo zdaj iz-
ročujemo narodni čitalnici, da naj se zbira okoli
nje. Ona bode ponosno pričala, da Vrhnika za
domačo reč gori, da je pripravljena za njo iti
v boj, in raje žrtvovati vse svoje moči, kakor
kedaj oskruniti narodno zastavo, s ktero se
danes ponaša pred celim svetom in ktera javno

kyi neprijazen. 2. Iz denarnega ozira, ker nova šola silno veliko stane. 3. Iz narodnega ozira, ker se slovenska narodnost v koroških šolah tako zatira, da nimajo uiti jedne slovenske ljudske šole. Dokazoval je, da take šole Slovincem nič ne koristijo, ker iz nje pride naraščaj, ki ne zna ne slovenskega, ne nemškega jezika in se ne more dalje izobraževati.

Kakor bi bil v sršenovo gujzdo dregnil, tako je naše Nemce vemilo dirnal g. Enspielerja govor. Prvi se je oglašil nemškutar Seebacher iz Vitrinja, ter je v slabi nemščini nekaj čenčal, da v Vitrinji zahtevajo vsi slovenski prebivalci razun dveh — nemško šolo. Tega se ve da ni povedal, da ima v Vitrinji bogati velikonemec ži. Moro velikansko fabriko, da so toraj vsi prebivalci od njega odvisni, ter si ne upajo kljubovati svojemu krušnemu gospodarju. To velja od vasi Vitrinj, kmečke vasi so pa drugih misli. Seebacherju je sicer kmalo sape zmanjkalo in umolknil je sredi stavka. Za njim je poprijel za besedo dr. Ubel, ud deželnega šolskega sveta, ki je dolgo časa govoril; ravno tako dr. Luggin, ki je potem nastopil. Govorila sta oba v istem smislu, da je duhovščina sama kriva, če je šola premalo verska, ker se ona šoli odteguje; da stroškov za šolo ni mogoče znižati, ker to zahteva napredek in omika, da se mora slednjemu hribovcu prilika dati, da se vsaj nekoliko izšola itd.

Kar se je o teh dveh točkah govorilo, so že vsem znane liberalne fraze, toraj jih ne bom ponavljal. Zanimivalo vas bo bolj, kar se je reklo o tretjej točki, namreč, da se v šolah slovenska narodnost zatira.

Vsi nemški govorniki so ponavljali vedno le eno in isto pesem, da slovenski Korošci sami zahtevajo slovenske šole, in da le edini g. Enspieler s tem ni zadovoljen, sicer pa vsi (?) Korošci razun „privandranih Kranjcev“. V tem leži sicer nekoliko resnice, pa tudi velika obtožba za nemške Korošce. Res je, da mnogi koroški Slovenci, reči bi se smelo, njih večina, hočejo nemški poduk v šoli, ne pa „nemške šole“, kakor je deželni šolski svet to hitro zasukati blagovolil, in sicer a) iz potrebe, b) iz boječnosti, in c) iz neumnosti; iz potrebe namreč, ker so v vsakdanjem življenju na promet z nemškimi sosedi

navezani, od slovenskih bratov pa po visokih hribovih ločeni; nadalje, ker vidijo, da pri vseh uradnih in gospodskih le nemščina velja; iz boječnosti, ker so strahovani in zaničevani od Nemcev, se jim boje zameriti, mislijo, da je Nemec više vrste človek in da ga je treba ubogati; iz neumnosti pa, ker ne spoznajo, da jim je za napredek in narodno omiko treba razviti narodnega jezika, ker ne spoznajo, da zatiranje slovenskega jezika pomenja tudi zatiranje slovenske narodnosti, ker se s tem narod oropa inteligence, voditeljev; ker ne sprevidijo, da na podlagi nemščine zamorejo napredovati le posamezni členi naroda, ki so se nemščine do dobrega naučili, kar v ljudski šoli ni mogoče, da pa masa (množica) ljudstva zaostane in ne more napredovati, ako se jej odtegnejo učni pomočki v narodnem jeziku. Velika obtožba za koroške Nemce pa leži v tem, ker so naše Slovence tako ustrahovali in v sužnost uklepali, da že sami ne občutijo več svoje sramote, da jih ne boli več, če jih Nemci pozdravljajo z „wundlicher toast, wundlicher esel itd.“, ampak vse to mirno prenašajo in so še hudi, ako jim kdo pové, da so dolžni, svojo čast braniti in svoj jezik pa narodnost ljubiti in spoštovati. Kakor so skozi stoletja tlačeni Judi na Mojzesa huli bili, da jih je iz sužnosti odpeljal, ter se k egiptovskim, z mesom nabaanim loncem nazaj želeli, tako so tudi koroški Slovenci že vajeni zaničevanja in sužnosti ter se jezé na tiste, ki jih dramijo in zbujaajo k bolj častnemu in svobodnemu življenju!

Sicer pa tudi ni res, da bi bili vsi koroški Slovenci s sedanjimi šolami zadovoljni. Mnogo jih je nezadovoljnih, pa nimajo besede. Župani in vplivni možje so vsi nemškutarji, duhovnom ne pusté tukaj nič veljati, pa so tudi boječi, tako ostane le uboga para, ki ima z vsakdanjim življenjem toliko skrbi, da ne najde časa, pritožbe spisovati do deželnega in državnega zbora. Našim Nemcem pa to dobro služi, da so župani nemškutarji in se ne pritožujejo o zatiranju Slovencev, da zamorejo potem g. Enspielerju pod nos kazati: „glej, a) ljudstvo ni za teboj“.

V današnji seji so vsi poslanci čez našega Enspielerja padli, ali z besedo, ali s krohotanjem, ali z različnimi klici, in tudi poslu

šalstvo je veselja uskliknilo, kadar mu je kak govornik katero priložil, — pa nikjer ni videl okoli sebe nobenega pomočnika in branitelja.

Nazadnje je poprijel za besedo še deželni predsednik g. Schmidt ži. Zabierov, in tudi ta zastopnik Taaffejeve vlade je mahnil po g. Enspielerju, ter rekel, da ljudstvo slovensko samo zahteva nemške šole, kakor se je sam prepričal. Se ve da, visoki gospod ne občuje s prostim ljudstvom, ampak naj brž le v dotiko prihaja z župani, fužinarji in grajšaki, ki mu po laščje pravijo, „wir sind ja such Slovenen itd.“ v srcu pa Slovence viditi ne morejo. Še eno besedo je g. dež. predsednik rekel, ki se zamolčati ne sme, namreč „da on ne bo trpel, da bi tuji (kranjski) agitatorji deželni mir kalili, in da se na njih izjave ne bo oziral“. Pri vas na Kranjskem so Nemci iz raznih tujih dežel ustavoverno politiko ugajali in jo še ugajajo; in če se jim je to očitalo, reklo se je zmirom: „Kdor je Avstrijanec, ni tu, ec na Kranjskem, ker Kranjska pod Avstrijo spada“. Kako je potem to, da je Kranjec tujec na Koroškem? Čudno, da v takh slučajih znajo centralisti varovati deželno avtonomijo, sicer so pa vsak čas pripravljeni, deželne pravice državi izdati in prodati! Žalostno je tedaj, da koroški Slovenci tudi na vladnem zastopniku ne najdejo zaščitnika, in to stvar bi bilo dobro v državnem zboru v razgovor vzeti. To je sicer dež. predsednik šolskemu svetu naročil, naj gleda, da se bodo v slovenskih šolah otrci vsaj slovenski brati in pisati naučili. Pa kako bo šolski svet to izvršil, že vemo; g. predsednik pa ga tudi nadzorovati ne more, ker sam slovenski menda ne zna in se mu lahko reče, da se do ti slovenskega učí, akoravno se morda ne bo zgodilo nič.

Sicer pa pri nas tako dolgo ne bo bolje, dokler se ljudstvo samo ne zavé svojih pravic, in ne začne samo s peticijami delati. To bridko skušajo so prestali rodoljubi po vseh slovenskih deželah, tudi na Kranjskem, da so lastni slovenski rojaki iz zaslepienosti največ ovirali delovanje domoljubov. Pa tam je zdaj to že prestano in ljudstvo, zdaj boljje podučeno, hvali in podpira svoje voditelje.

spričevanje daje ne samo o čutilih, ki nas danes navdajajo, ampak je tudi najprimernejše znamenje onih čednosti, s katerimi se smemo Slovenci pred vsemi drugimi narodi po pravici ponašati!

Trojne so barve, ki jih na narodni zastavi zapazimo, bela, modra in rudeča, in vsaka posebej, potem pa tudi vse tri skupaj imajo za naš poseben pomen.

Bela je po splošnji razlagi znamenje neomadeženosti, in ako je zastava sploh znamenje vdanosti in zvestobe, je bela barva pri zastavi znamenje neomadežene zvestobe. In s tako se smemo Slovenci ponašati v vsakem oziru.

Vse za vero, dom, cesarja! Tako se glasi naše staro geslo. In to geslo so hranili, naši dedje, to hranimo mi, in to bodo hranili, ako Bog da, tudi naši potomci neomadežano. Slovenci so bili zmerom zvesti svoji katoliški veri, in ko so se krive vere razširjale po raznih deželah, ostali so naši dedje verni sinovi katoliške cerkve in le malo jih je bilo, ki so ji postali nezvesti in še njih večina so bili veščidel le prišli tuji. Tudi dandanes je dežela kranjska ena raj vernejših in ima med vsemi, Tirolsko, ki velja za izločno katoliško deželo, ne izvzemši, najmanj drugovercev.

Slovenci bili so pa tudi zvesti svojemu domu, svojemu narodu, svoji mili domovini. Veliko so se sicer v raznih časih napenjali, da bi naš narod odvrnili od ljubezni do svojega rodu, da bi v njem ugasili vsmo za njegov jezik in za njegove običaje; poskušali so z lepo in z grdo te svoje pogubijive namene doseči, pa ni se jim posrečilo; naš narod mnogo teptan in zatiran je vendar le ostal zvest svojemu domu in je hotel raji preziran in tlačen biti, kakor pa ukloniti se tujemu jeziku in tujim šegam, vedivši, da narod, ki zataji narodnost svojo in dom, sam sebe obsodi k smrti in poginu.

Narod naš pa je bil tudi vsigdar zvest svojemu cesarju. Ni še dolgo tega, ko je bil naš deželni zastop poslan deželnega glavarja in dva zastopnika v Trst, pozdravit presvitlega cesarja, ko so tam bivali, in jih zagotovit neomejene zvestobe, in vdanosti naroda slovenskega. Cesar so razodeli svoje veselje, da je naša dežela poslala deputacijo k njim in govorili so pri tej priliki pomenjive besede, ki najlepše pričajo o naši zvestobi, in ki bodo ostale najlepši spominek našemu narodu za vse prihodnje čase. Kranjska, so rekli s posebnou priarčnostjo presvitli cesar, bila mi je

vsikdar zvesta! Da, Kranjska bila je vsikdar zvesta svojim vladarjem in vresničujejo se besede pesnikove:

„Hrib se omaja in hraat, zvestoba Sivenca ne gane!“

Zgodovina naša nam našteva premnogo prilik, pri katerih se je ta zvestoba razodevala v najlepšem svitu; omeniti hočem pa le enega, kateri priča, da so Slovenci cesarju zvesti ostali, ko so se mu izneverili njegovi najbližnji podložniki. L. 1462 bili so se Dunajčani spuntali zoper cesarja, Friderika IV., to je tistoga cesarja, ki je vstanovil ljubljansko škofijo, a prvi, ki so mu na pomoč prihiteli in ga rešili iz puntarskih rok, bili so Kranjci, ki jih je tedanji deželni glavar Schauenburg pripeljal na Dunaj. Tudi pozneje so se o raznih prilikah puntale razne dežele in razna mesta, dežela naša pa je ostala zmerom zvesta, in sinovi njeni so se vikdar odlikovali, kadar je bilo treba braniti cesarja ali domovino. Pač toraj sme naša dežela v svoji zastavi po vsej pravici imeti belo barvo v znamenje zvestobe in vdanosti svoje do Boga, domovine in cesarja!

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani 16. oktobra.

Avstrijske dežele.

Na političnem nebu sedaj ni viharjev. Govorili so sicer, ko potihne orožje, bodo začeli govoriti diplomatje, ali dosihmal se še niso oglašali. Ali spečega britanskega leva nočejo dražiti, ali ima vsak sam s sabo opraviti, ali drug drugemu ne zaupajo, navadni ljudje ne moremo vedeti tega, le toliko vemo, kaj se je zgodilo, razdejanje je bilo namreč veliko kupčijsko mesto, prepojeni ali v tla pomandrani prebivalci, po mnogih krajih to zadaja težke rane, pred vsem bi svet rad bil zagotovljen, da se kaj takega ne bo tako brž zgodilo. Velevlasti spoznajo, da dosihmal niso hodile po pravem potu, sedaj pa se med sabo pogajajo. Vse se suče o tem, da se Francoska in Angleška porazumete med sabo, ali ostane, ali neha kontrola (nadzorovanje nad egiptovskimi prihodki), druge velevlasti se za sedaj ne vmešavajo. Nemčija hoče Angleško podpirati v tem, da napravi v Egiptu mir in pravno razmerje, kakoršnega priznavajo druge velevlasti. Rusija sedaj še čaka, mislijo pa, da bode stopila na noge, ko vidi, da ste se porazumeli Angleška in Francoska. Misli se pa, da bodo po enem potu hodile: Nemčija, Avstro-Ogerska in Laško.

Več premeščenj na više službe (avancements) se pričakuje sedaj pri ministerstvu, pa tudi pri viših upravnih in sodnijskih uradih. Največ jih bode menda pri ministerstvu pravosodja, kupčijstva in denarstva, kjer je več višjih služb izprazujenih. Pri ministerstvu kupčije bode pa treba več uradnikov, ker se bodo vpeljale poštne hranilnice. Razglašeno bode vse to, kedar bodo vsi ministri na Dunaji.

V Dolenje-Avstrijskem deželnem zboru je nasvetoval poslanec Cimerman, da naj učiteljice, ko se omče, zgube učiteljsko službo. Nasvet ta so zavrgli z 24 glasovi zoper 22. Pred nekaj let bi še manjšine ne bilo za tak nasvet, a čez nekaj let bode zadobil večino, ker to veleva vsakemu navadna pamet.

V Lincu je sprejel deželni zbor postavo zaradi preuredbe deželnega volilnega reda in zaradi volilne pravice petakarjev.

Nasvet dr. Lechnerja in tovarišev za spremembo šolskih postav so zavrgli s 25 zoper 20 glasov. Debata je bila živahna, vdeleževali so se nje škof Rudigier, župnik Binder, dr. Lehner in dr. Bahr. — Poročilo v zadevi deželnega naklada na hšni davek je bilo sprejeto.

Iz Solnograda. Deželni zbor se je letos posvetoval o vladnem nasvetu, ki je bil predložen že lanskega leta, namreč zaradi vstanovitvenja okrajnih zastopov in osnove deželnega kulturnega sveta. Oba predloga sta padla; tudi v Vorarlbergu v deželnem zboru, ker ljudstvo nima kaj posebnega zaupanja do novih uradnih, ter se boji, da bi se oblasti preveč ne vtikale v domače zadeve; kar pa se tiče dalavnosti ministra poljedelstva grofa Falkenhajna se ta povsod priznava.

Slovanska Praga. Na novo odbrani župan v Pragi je govoril o „slovanski Pragi.“ Sicer je bil ves govor prav miren in spravedljiv, povdarjal je župan, da od nekdaj v mestu stanuje dvoje narodnosti, a vse to ne pomaga nič, zaradi teh dveh besedi zasluži najhujše kazni, tako modrujejo nekateri — nemški liberalci. — V Pragi dejansko sedaj stanuje troje narodnosti: Slovani, Nemci in Židje. Najhujše so razžaljeni Židje. Nemci že več let ne volijo za mestno občinsko svetovništvo, Židje

so pa dosihmal še zmirom pošiljali svoje zastopovalce v mestni zbor, sedaj pa so še ti izstopili, tako da ostanejo sami Čeho-Slovani v občinskem svetu. Mar li hočejo pokazati, da razum Čehov žive tudi druge narodnosti v Pragi?!

Iz Budapešte se javlja, da je postal grof Pavel Sehenij minister poljedelstva in baron Gabriel Kemény minister prometa. Liberalna stranka bi se tako zliha z zmerno opozicijo. Ministerski predsednik Koloman Tisza je šel 11. t. m. na Dunaji, da cesarju naroča o popolnjeni kabineta, potem se ima hitro povrniti nazaj, da odgovori na interpelacijo, katero je stavil poslanec Rohonci, ker bode tudi poročal, kaj je s tožbo zoper nekatere vradnike pri ministerstvu prometa.

Pretekli teden se je v državnem zboru mnogo govorilo o antisemitizmu (nasprotovanji Judom.) Ko je lansko leto Istoci sprožil to stvar, smijali so se mu povsod, in takrat še niso mislili, da bode prišlo do resnice, in da se tisti najboljše smija, kdor se poslednji smija. In vendar je prišlo tako. Antisemitov je sedaj ogromno število. Premisliti je treba, da se judovsko vprašanje sedaj kaže še bolj prikrito v podobah interpelacij, ministerski predsednik se jim spretno ugiba. Hotel je, da se naj odgovor vzame na znanje, in da bi to dosegel, žugal je z odstopom. Tako je bilo privržencem vlade nemogoče, izreči se zoper Semite, ker znano je, da je Tisza prijatelj Judom, ker je vzroka dovolj, biti jim hvaležnemu. Vendar je sploh znano, da je tudi med privrženci stranke veliko nasprotnikov Judom, in kedar bodo imeli antisemitje kak določen program, in bodo imeli terjati kaj pozitivnega, bode vsa stranka zedinjena. Koliko je antisemitov, bode se pokazalo ob ti priliki.

Minister Tisza je v državnem zboru odgovoril na interpelacijo Rohoncijevo, da ni jeden vradnikov v ministerstvu prometa kriv tega, česar jih dolže. Rohonci baje s tem odgovorom ni bil zadovoljen.

Vnanje države.

Iz Pariza. — Kako trdno so še stali pred nekaj časom republikanci; „Republique Française“ organ Gambettov je trdila: ako čakate tega, da bode ljudovlada sama sebe ugonobila, zastoj čakate. Vihar je nastal, ki je podrl Mac Mahona, in ljudovlada je bila rešena na veke vekov. Danes pa toži isti list, da je Mac Mahon nekaj let prevred odstopil, ko republikanci še niso bili pripravljeni, prevzeti vlade. To je uzrok, da je sedaj vse zavoženo in nihče ne ve kaj svetovati. A takrat se jim je neznanost mudilo, priti na krmilo. Bolj odkrito vendar Gambetta ni mogel povedati, da se je zelo zelo zmotil, da se je nad mero cenil in da ni zmožen za krmnoša na državni ladiji, ker uže pet let je naj bolj mogočna, naj bolj uplivna osoba med republikanci. On je tedaj kriv temu neznanemu položaju. Že preden je Gambetta spoznal svojo naopačnost, spoznali so vodje republikanskih frakcij, da tako ne more iti naprej, ker ljudstvo se odvrta od ljudovlade. A vendar nihče noče popraviti svojih storjenih napak. Nesložnost med republikansko večino je do vrha priklopila. — Kažejo se tudi znamenja, da vladajoči republikanci sami ne verujejo na obstanek svoje vlade. Lepo število starašin, poslancev, prefektov in drugih oseb, ki so preskrbljeni na občne troške, se je dalo vpisati med žrtve državnega prevrata l. 1849. kar nese na leto 1200 frankov. Kolikor imajo sedaj ti gospodje plače, je se ve, to mala svota za nje; ko bi pa nastal občni po-

lom, je pa to vsekako pomoč ali priboljšek; kajti le bonapartaska vlada bi jih odpravila, vsaka druga vlada jih bode pustila, vže zato, da si ne nakoplje na vrat kakih 24.000 sovražnikov več. Da monarhistom pri takih okolnostvah pogum rase, lahko razumemo. Legitimistični banketi se tako zelo obiskujejo, da prostora primanjkuje, dasiravno si izbirajo za to največe dvorane.

Lepo denarstveno gospodarstvo to! Račun za razstavo l. 1878 so sedaj konečno sklenili. V predštevju so imeli prihodkov 25 milijonov a troškov 35 milijonov. A znašali so 24 in 58 milijonov, primankljeja je tedaj namesto 10, 34 milijonov. — Za vradnike je bilo nastavljenih 1,723.000, a izdali so 3,768.000; in tako je šlo pri drugih nastavkih. Kaj pak, v ljudovladi, kjer je 855 starašin in poslancev, sicer pa še mnogo visoko umeščenih oseb svoje varovance pošilja na mastne pašnike, je vse mogoče.

Izvirni dopisi.

Iz Novega mesta, 15. oktobra. Sijajno smo včeraj zmagali tudi v I. razredu pri občinskih volitvah. Izvoljenih je 5 naših kandidatov, namreč Fichtenau, dr. Böhm, Logar, Kastelic mlajši pa dr. Rosina; korar Frank je propadel, in namesto njega je bil izvoljen dr. Skedel. To pa je prišlo od tod, ker je Skedel dal sam sebi glas, Frank pa ne, in ga tudi ni dal komu drugemu, ampak ravno dr. Skedelnu. Fichtenau utegne odstopiti, ker ima že itak virilni glas; poleg njega ima tak glas tudi pl. Langer. V mestnem odboru bo toraj sedelo 18 naš h mož, pa dva nasprotnika. Župan bode postal g. Kmetič, c. k. stotnik v pokoju, rodom belokranjec. Agitacija med nasprotniki je bila huda, posebno se je odlikoval okrajnega glavarstva komisar Oton Vesteneck!

Iz Celovca, 11. vinotoka. (Iz deželnega zbora. Nemškutaraska strast. Nemški liberalci v Beljaku.) V deželnem zboru se je obravnaval deželni šolski proračun. Stroški za šole so se grozovito pomnožili. Leta 1873 so znašali samo 110.000, zdaj pa že čez 300.000 glid. V desetih letih je izdala revna dežela že čez dva miliona glid. za šole! Ali je pa tudi sad teh šol primeren velikanskim stroškom? V slovenskih delih je sad nemškutarasko-brezverske šole popolnem ničev, kajti otroci, dovršivši te šole, ne znajo ne slovenski, ne nemški, še krščanskega nauka ne. Kako bi tudi, saj se še učenci in učitelji med seboj ne razumejo! Pa tudi v nemških krajih šola nima posebnega uspeha, ker nemški učitelji sami kličejo, naj se napravijo „correctionshäuser für verwahrloste jugend“ — (odgojilnice za sprideno mladino.) Kje pa se je mogla ta mladina spriditi, če so liberalne šole tako izvrstne? Tudi zahtevajo učitelji posebne pripravjevalne šole za take učence, ki hočejo iz ljudske šole v srednje šole prestopati. Pod staro šolo takih pripravnic ni bilo treba, in smo brez težave prestopali iz ljudske šole na gimnazijo; kako je to, da sedanje „izvrstne“ ljudske šole tega ne zmorejo? Kljubu tem velikim stroškom in slabim uspehom na šolskem polju so naši liberalci vendar vsi navdušeni za novošegno, brezversko šolo, ker od nje pričakujejo, da bo uničila krščanstvo. Sej so sploh liberalci le marionete v rokah prostozidarskih lož. Toda proti Petrovi skali to bode nič opraviti. Ljudstvo pa se jim prav nič ne smili, ako mu s šolo še tako velike bremena nakladajo. Tako je naš deželni zbor letos zopet meščanskim učiteljem in učiteljicam plače povišal. Sicer pa vedno nove ustanov-

Ijajo. Tako sem zvedel, da hočejo v hribih med Kaplo in Črno, kjer le posamezne hiše stojé, šolo napraviti. Tam se do zdaj še ni slišala nemška beseda, razun če je kak nemški lovec ondi hodil, zdaj pa bodo brž ko ne tam nemško šolo napravili. Ubogi otroci, in ubogi verni prebivalci, ki do zdaj še niso vedeli, kaj je liberalizem! Tako nam bodo pokvarili poslednji kot na Koroškem, kjer je do zdaj Slovenec še prosto dihal in živel po svojih krščanskih in slovanskih nazorih!

Slišim, da boče naš poslanec Einspieler v kratkem govoriti v deželnem zboru o zadevi koroških šol. Vspeha se ve da, nina nobenega pričakovati. Pomeč nam zamore le iz Dunaja priti, pa dokler se naučno ministerstvo ne spremeni, nimamo dosti nade!

Slovenski Kotlani so prosili pri deželnem zboru, naj bi se jim dovolilo, ustanoviti posebno občino in ločiti se od občine Tolstivrh. V prošnji povdarjajo, da so preveč oddaljeni od Tolstega Vrha, in da jim župan v Tolstemvrhu vse po nemški dopisuje, česar oni kot Slovenci ne razumejo. Slovenski poslanec Einspieler se je za Kotlane v deželnem zboru potegnil in prosil, naj se spoštujejo želje ljudstva, kakor tudi deželni zbor rad vidi, če mu nihče njegovih pravic ne krati; dokazoval je, da so male občine za naše kraje bolj pripravne ker ljudem prihranijo veliko potov in stroškov. Toda naš deželni zbor je že navajen, čez prošnje Slovencev na dnevni red prehajati, zato se tudi tej prošnji ni bolje godilo.

Ravno tista osoda se sme za gotovo prekovati prošnji trga Spodnji Drauburg, da bi se tam posebna okrajna sodnija napravila. Velik del slovenskih prebivalcev na desnem bregu Drave spada namreč pod okrajno sodnijo v nemškem Št. Pavlu v labudski (lavantinski) dolini. Tje morajo čez visoke hribe hoditi in še tolmače seboj jemati, če hočejo kaj opraviti, kajti gospodje v Šent Paulu ne razumijo nič „bindiš“. Prošnja Dravberžanov pa je dotični odsek že zavrzel; poročevalec o tej stvari je nemški liberalcec dr. Ubel, in se toraj že vé, da bo prošnja z ogromno večino zavržena. Naš poslanec Einspieler se bo za Dravburžane sicer brez dvoma potegnil, pa kaj koristi! Kako nevoljo zbujajo brezobzirno postopanje našega deželnega zbora med slovenskim prebivalstvom, vidi se iz tega, ker Dravberžani grozé, da se hočejo od Koroške odtrgati in s Štajersko deželo združiti (če bi megoče bilo), ako se deželni zbor ne bo oziral na njih opravičeno zahtevanje.

Nedavno sem bil v Vetrinji in videl na svoje začudenje, kako silno se tamošnjemu županu g. Seebacherju mrzi slovenščina. Nemški tekst cesarjevega pisma je bil prilepljen v črni tabli, slovenski tekst pa spodaj, tako nizko pri tleh, kakor bi bil za pse, da ga vsak lahko proč strga. Nemara se je prav zato tako nizko prilepil? Gospod Seebacher, zakaj pa slovenski oklic ni našel tam prostora, kjer je nemški prabit? Ali ne spoštujete cesarjeve besede, če je v slovenskem jeziku pisana?

Še neko smešno epizodo od časa cesarjevega potovanja moram dostaviti. Beljačani so slovenske Ločane učili, da morajo „hoch“ vpiti, kadar cesar pridejo. Ko pa cesar res pridejo, so Slovenci iz Ločan in sv. Lenarta tako na glas „živio!“ upili, da so vse Nemce preupili, in Nemci so postali valed tega nenavadnega prizora tako zmešani, da so sami začeli „živio“ upiti. Slovenci so se smejali, da se jim je to tako dobro poneslo in šli so vsi skupaj v neko gostilnico, kjer so ves čas slovenske pesmi

prepevali, tako da so vse Nemce iz gostilne pregnali.

Nedavno so imeli liberalni Nemci v Beljaku nek političen shod, pri katerem so izrekli, da so pripravljeni, z nemškimi konservativci mir in zvezo skleniti ter jim dovoliti šestletno šolo in nedeljski počitek, ako bi hoteli njim pomagati, Slovence potlačiti. Res čudni ljudje ti, ako mislijo, da ves konservativni program obstoji samo v teh dveh točkah, v posvečevanju praznikov in v šestletni šoli! Čudni bi bili res vsi tisti konservativci, ki bi vse druge točke svojega programa popustili, da bi svojo sovražnikom, liberalcem na konja pomagali!

Domače novice.

V Ljubljani, 17. oktobra.

(Volitev državnega poslanca) namesto vi-teza Schneida se bode vršila 9. novembra. Kupčijska zbornica pa bode volila 10. novembra.

(Imenovanje.) Imenovan je tajnik pri vladi grof Anton Pace za c. kr. okrajnega glavarja in okrajni komisar Henrik Jagrič za vladnega tajnika na Kranjskem. Pace ostane pri deželni vladi, Jagrič pa bode prevzel vodstvo okrajnega glavarstva v Črnomlju, ker gre g. Weiglein za okr. glavarja v Kamnik.

(V orgljarsko šolo Cecilijenega društva) hodi letos 19 učencev. Šola je sedaj v Aha-čičevi hiši na st. trgu šte. 13, kjer imajo bolj pripravne prostore.

(Tombolo) napravi 22. oktobra t. m. katoliško društvo v svojih prstorih v dr. Aha-čičevi hiši šte. 13 na starem trgu. Čisti dohodki so odmenjeni za uboge Vincencijeve družbe. Začetek o pol šestih zvečer.

(Knjige družbe sv. Mohora) so te dni za ljubljansko dekanijo došle, in se udom razpošiljajo. Kdor jih ne dobi na dom, ker je morda stanovanje njegovo nezbrano, naj se oglasi pri poverjeniku, pri katerem se je vpisal. Tudi g. fajmoštri z Dobrove, Ježice, od sv. Jakoba pri Savi, iz Rudnika in Želmelej naj pošljejo po nje k dekanijakemu poverjeniku g. Klunnu, ki stanuje pred škofijo h. št. 14 v I. nadstropji. Najprihlačnejši je, ako p. i. udje precej plačajo letnino za prihodnje leto.

(Vodja kočevske gimnazije g. Knapp) v „Vaterland“ zagovarja pesem „Wacht an der Kulpa“, češ, da je silno rodoljubna ali patriotska, in da jo po Kočevskem sploh pojejo. Tudi pravi, da ni res, da bi se „Slovenci“ v tej pesmi imenovali „leige Wichte“. Mi temu nasproti le omenimo, da se v tej pesmi omenjajo „Wichte“, in če se tudi ime Slovenec v njej ne nahaja, vendar le vsakdo brez posebne težave — morda z edino izjemo g. Knappa — ugane, da ta razžaljivi izraz meri na Slovence. Tako je sodila tudi slavna deželna vlada, ko je zarad te pesmi zaukazala preiskavo, kar bi se gotovo ne bilo zgodilo, ko bi bila pesem res tako patriotska, kakor trdi gimnazijski vodja. Sicer pa bo naj bolje, da objavimo pesem samo. Zato lepo prosimo, naj nam jo kdo naših prijateljev na Kočevskem prej ko mogoče pošlje.

Razne reči.

— Dunajsko-tržaški dnevni brzovlak št. 3 in 4 ki so imeli poleti vozove I in II. reda, bodo imeli tudi vozove tretjega reda. —

— V Simmeringen je bil napovedan sklep šolskega leta. Učitelji so pričakovali gospode iz krajnega šolskega in občinskega sveta. Ko gospode ni bilo, zapre nadučitelj

vrata in sklep šole se je praznoval pri zaprtih vratih; vrat tudi niso odprli ko gospodje poslednjič pridejo. V občinski seji so obsodili to vedenje učiteljstva rekoč, da je to zoper vsako dostojnost. Učitelji slišavši o tem so poslali do občinskega sveta pismo razžaljivo pisano. — Krajni šolski in občinski svet tožita učitelje pri okrajnem šolskem svetu v Schwehatu, in zahtevajo disciplinarne preiskave zoper učiteljstvo deške šole v Simmeringen. — No, zmaga jima ne bode težka!

— Hamburški poštni vopor. Herder se je razbil pri Nev-Fundland. Barkolom je bil ob meglenem vremenu. Potnike, osebe in pošto so rešeli in poslali v St. Johns, kjer so jih izročili skrbi nemškega konzula. Drugo baje je vse izgubljeno.

— Drahomira, mati sv. Vaclava, ni bila poganka, marveč krščena po slovanski in tudi ne kriva smrti sv. Ludmile. To verjetno skazuje profesor Hynek Krch v posebnem spisu Pritrjujejo mu že prof Tomek, kanonik Proháška, arhivar Brandl, zgodovinar Sasinek, prej že dr. Kalovsek, ranjki Ehreaberger itd. in pojasnujejo, kako da so došli do take trditve. Sploh bode treba povestnico česko od 9—12 stoletja bolj natanko preiskati. Godí se to sedaj po učenjakih, ki zajemajo iz domačih virov.

Javne dražbe.

18. oktobra. 1. eks. držb. pos. Franc Hočevar Piava gorica 1579 gld. Ljubljana. 2. eks. držb. pos. Miha Turšič iz Verbleuj. Ljubljana. 1. eks. držb. pos. Marija Logar iz Gornje vasi 7270 gld. Logatec 1. eks. držb. Marka Lipovšek 3000 gld. iz Kolovrat. — Litija. 3. eks. držb. pos. Anton Presenik iz Metlike. Metlika. 1. eks. držb. pos. Janez Mali 3775 gld. 60 kr. iz Križa. Kamnik. Zopet držb. pos. Marije Stajnic iz Radovnic. Metlika. 1. eks. držb. pos. Janez Mihelič iz Semiča. Jurij Lukažič iz Vavpče vasi. 1440 gld. Metlika. 1. eks. držb. Matija Marenti iz Bnšnje vasi. 410 gld. Metlika. 1. eks. držb. pos. Helene Vrcnk Zagorje 11.630 gld. Litija. 1. eks. držb. pos. Janez Brezec iz Begunj 1152 gld. Logatec. 1. eks. držb. pos. Luka Urb Grahovo 1105 gld. 1. eks. držb. Terezije Hanžič iz Kranja 390 gld. Kranj. 1. eks. držb. Anton Obreza iz Bezuljak 7980 gld. Logatec. Jedna držb. pos. Ivo Plešec 1042 gld. 52 kr. Metlika.

19. oktobra 1. eks. držb. pos. Matej Zorman Žerjavka 1410 gld. Kranj. 20/11, 20/12 1882. 3. eks. držb. pos. Simon Hiti iz Sel hiš. št. 2. Lašiče. 3. eks. držb. pos. Tomaža Žele iz Rodkove vasi 1149 gld. Postojna.

20. oktobra. 1. eks. držb. pos. Jan. Muhi iz Šentjurja 3033 gld. Kranj. 3. eks. držb. Matija Lakner 4600 gld. Rudolfovo. 1. eks. držb. pos. Jože Brezar iz Brese 2702 gld. Trebnje. 1. eks. držb. Janez Lenasi iz Vrhnike 3840 gld. Vrhnika. 3. eks. držb. hiša † Matije Lakner 4600 gld. Rudolfovo. 1. eks. držb. pos. Urše Papež iz Stranske vasi 180 gld. Žuženberg. 1. eks. držb. pos. Jože Mežnarčič iz Dorneg 1700 gld. Postojna. 1. eks. držb. pos. Anton Knafelc iz Zagorja 1950 gld. Bistrica. 1. eks. držb. pos. Julij Poravbek iz Tuj germ in Emilije Majer iz Gradača v Volavljah 550 gld. 70 kr., 183 gld. Litija. 1. eks. držb. parul Franceta Žigur iz Šent. Vida 11. 240 gld. 70 gld. 221 gld. Vipava. 1. eks. držb. pos. Gregurka Drenov grič 4780 gld. Vrhnika 120 gld. 140 gld. 50 kr. Vipava.

Homeopatično apoteko,

od aleopatične popolnoma ločeno, je po Hahnemannu in Hagerju vravnal lekarničar Piccoli v Ljubljani na dunajski cesti, ki prvotno tinkture, kakor tudi raznotere preredčene naj natančnejše pripravlja. Kuglice, ki jih on rabí, so iz mlečnega sladkorja, kakor jih zaukazujeta Hahnemann in Hager, ter jih rabijo tudi homeopatični zdravniki sploh. Naročila naj se pošiljajo pod naslovom „homeopatična apoteka g. Piccoli-a v Ljubljani“, ki jih bode točno in ceno oskrbe(a). (1)